

Найдавніший відомий прями́й предок, який фіксується у писемних джерелах з Шамраївки – **Іван Федорович Головаченко – Ткач**. Метричних записів про його народження і смерть не збереглося. З ревізійного перепису мешканців Шамраївки, який датується 1795 роком, довідуємося про сім'ю цього Івана, що мешкала у домі під номером 60. Його 58-літня дружина Зиновія Яремівна на той момент вже названа вдовою. Отже Іван помер ще перед 1795 роком. Зважаючи на те, що Зиновія Яремівна народилася близько 1737-го року, а її старший син Григорій приблизно у 1755 році, то народження самого Івана Головаченка-Ткача припадає щонайпізніше на середину 1730-х років¹. Відомості перепису 1795 року загалом узгоджуються із сповідальним списком православних мешканців Шамраївки 1802 року. Однак, якщо у переписі відсутнє родове прізвище, то вже у сповідному списку Зиновія Яремівна записана під прізвищем Ткачиха². Між обома документами 1795 і 1802 років є також відмінності у віці членів родини. Так, якщо у переписі 1795 року вік Зиновії Яремівни визначено у 58 років, то у сповідальному списку 1802 року вказано 52 роки. Втім, дані ревізії 1795 р. видаються більш точними, оскільки краще корелюють із відомостями метрик.

¹ Державний архів Київської області (далі ДАКО). Ф. 280. Оп. 2. Спр. 1. Арк. 1096.

² Центральний історичний державний архів у Києві (далі ЦДІАК) Ф. 127. Оп. 1015. Спр. 153. Арк. 235.

	Ме-	Ніе-	Lata.
	скіеу рці.	віе- сціеу.	
60 Чалупа			
<u>Івановіа Якимовіа Корба-</u> <u>вдова</u>			38
Міхей Діеуі Сгноуіа			
Еллібіта Іванов	25		
<u>Аверке</u>	16		
Андрон	40		
Лена Ієго Ахаріа Елліскайтв		30	
Міхей Діеуі Сгноуіа			
Андрон	12		
Давид	6		
Лоріа Матрона		10	
Роман Іванов	30		
Лена Ієго Анна Семіновіа		26	
Міхей Коріа			
Міхей		3	
Наталія Івановіа		16	
Матрона		12	

1096

Давид іє Деліскайт

Аркуш із ревізійного перепису жителів Шамраївки 1795 р., де записана сім'я покійного Івана Головаченка-Ткача

Державний архів Київської області (далі ДАКО) Ф. 280. Оп. 2. Спр. 1. Арк. 1096

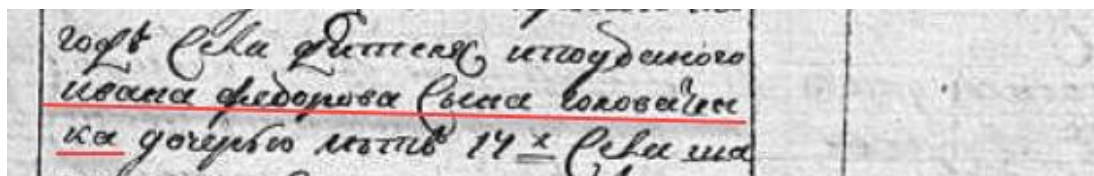
39	377	<u>Івановіа Якимовіа ткачівіа вдова</u> Дітти іх	32	
	367	Аверкї	10	} М
	378	Мелетрїона	16	
	368	Романк Івановк Деліскайт	34	} М
	379	Лена іє Анна Семіновіа Дітти іх	29	
	369	Міхей	3	} М
	300	Устїна	9	

неділ

*Сповідний розпис шамраївської церкви за 1802 рік із зазначенням дружини, дітей та онуків
покійного Івана Ткача*

ЦДІАК Ф. 127. Оп. 1015. Спр. 153. Арк. 235

Ще одним документом, який проливає світло на особу Івана Ткача, є метричний запис про одруження 10 січня 1807 року його доньки Мотрони із місцевим селянином Олексієм Севериненком, де вона названа дочкою «*подданого Івана Федорова сына Головаченка*»³. Це чи не єдина згадка, яка повідомляє нам про батька Івана Ткача, котрого звали **Федором Головаченком**. Його народження припало приблизно на кінець XVII, або початок XVIII століть.

Фрагмент метричного запису про одруження Мотрони, де її батько записаний як Іван Федорович Головаченко. Шамраївка, 10 січня 1807 р.

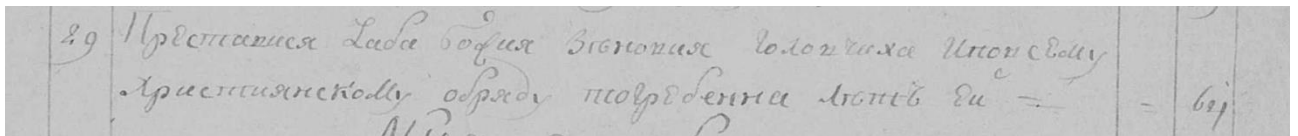
ЦДІАК Ф. 127. Оп. 1012. Спр. 1280. Арк. 712

Ще один важливий момент, на який варто звернути увагу – перші відомі нам покоління роду фігурують під прізвищами (чи точніше прізвиськами, які менш стабільні ніж родові прізвища) *Головаченко* і *Ткач*. Якщо перше в сільській громаді отримав Федір, чи його батько або дід, то друге маркувало ремесло, котрим мали добре володіти Іван Федорович або його дружина. Додамо, що у той період прізвища селян, як спадкові родові назви ще не усталились і перебували у процесі формування. Зокрема на Правобережній Україні це було пов'язано із утвердженням тут після 1795 р. Російської імперії, з приходом якої запровадили нові загальнодержавні порядки, військову службу широких верств населення та нову податкову систему. Як новобранців до війська, так і платників податків записували обов'язково на прізвище, котрим ставало здебільшого давнє прізвисько (вулична кличка). Родину в метричних книгах народжень, смертей та шлюбів священик також відтоді був зобов'язаний

³ ЦДІАК Ф. 127. Оп. 1012. Спр. 1280. Арк. 712.

фіксувати за усталеним прізвищем⁴. У випадку нащадків Івана Федоровича їхнім спадковим прізвищем стало Ткаченко.

Отож перші відомі нам покоління роду репрезентували Федір Головаченко та його син Іван Головаченко-Ткач. Якщо Іван помер ще до 1795 року, то його дружина Зиновія Яремівна пережила свого чоловіка й померла 29 листопада 1803 року. У метриці смерті священник записав, що покійній було 64 роки⁵.

Запис про смерть Зиновії Яремівни, дружини Івана Ткача. Шамраївка, 29 жовтня 1803 р.

ЦДІАК Ф. 127. Оп. 1012. Спр. 1214. Арк. 599

З-поміж потомства Івана Федоровича і Зиновії Яремівни нам відомо про шестеро їхніх дітей:

1. Найстарший син *Григорій Іванович* народився близько 1755 року. У шлюбі з Агафією Михайлівною він мав дітей Григорія (нар. бл. 1783 р.), Мотрону (бл. 1785), Павла (бл. 1789), Єфросинію (1795) і Параскевію (бл. 1800)⁶. Лінію Григорія продовжив його син Павло.

2. Ще один син *Роман Іванович Ткаченко* народився близько 1765 року. Подорослішавши, перед 1792 роком він започаткував власну сім'ю з Анною Семенівною (нар. бл. 1769 р.) з ближче невідомого роду. Між 1792 і 1819 роками подружжя стало батьками для дев'яти дітей: Юстини (1792-1851), Марії (1796-1798), Василя (1.01.1796-21.12.1796), Івана (1798), Юліанни (1802-1863), Андрія (1808-1815), Феодосія (бл. 1815), Григорія (1813-1861) і Олексія⁷. Більшість дітей Романа Ткаченка досягли дорослого віку і мали власних нащадків. Найбільшою була родова гілка, започаткована Феодосієм Романовичем Ткаченком. Глава сім'ї, Роман Іванович Ткаченко прожив довге

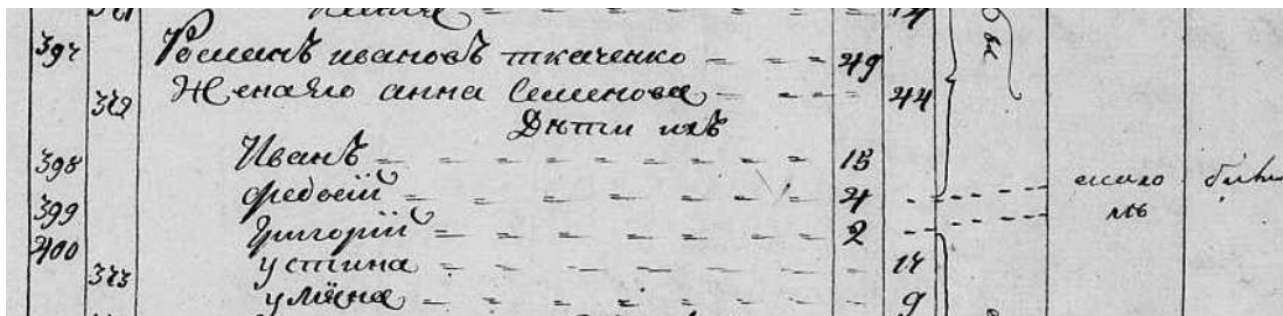
⁴ Редько Ю. Довідник українських прізвищ. – К., 1968. – С. 33-34.

⁵ ЦДІАК Ф. 127. Оп. 1012. Спр. 1214. Арк. 599.

⁶ ДАКО Ф. 280. Оп. 2. Спр. 1. Арк. 1096; ЦДІАК Ф. 127. Оп. 1012. Спр. 1005а. Арк. 1 зв.

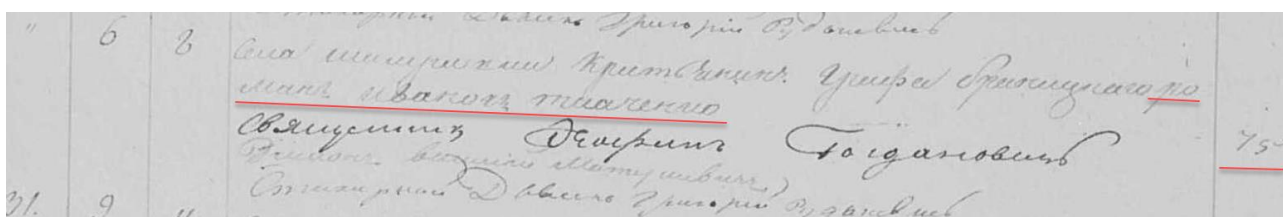
⁷ ЦДІАК Ф. 127. Оп. 1012. Спр. 2662а. Арк. 405 зв.; Спр. 1005а. Арк. 49 зв., 3 зв., 46 зв., 9 зв.; Спр. 1199. Арк. 377 зв.; Спр. 4332. Арк. 583 зв.; Спр. 1363. Арк. 644 зв.; Спр. 1510. Арк. 554 зв.; ДАКО, ф. 280, оп. 2, спр. 304, арк. 180зв.-182.

життя і помер 6 травня 1842 року у віці 75 років⁸. Набагато швидше, у віці 52-х років померла його дружина Анна Семенівна. Трапилося це 7 квітня 1823 р.⁹

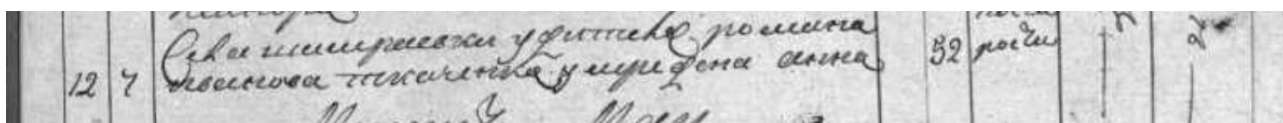
Сім'я Романа Івановича Ткаченка в сповідному списку Шамраївки за 1815 рік

ЦДІАК. Ф.127. Оп. 1015. Спр. 233. Арк. 13

Запис про смерть Романа Івановича Ткаченка. Шамраївка, 6 травня 1842 р.

ЦДІАК. Ф.127. Оп. 1012. Спр. 2069 Арк. 474 зв.

Запис про смерть Анни Семенівни, дружини Романа Івановича Ткаченка. Шамраївка, 7 квітня 1823 р.

ЦДІАК. Ф.127. Оп. 1012. Спр. 1510 Арк. 560

⁸ ЦДІАК Ф. 127. Оп. 1012. Спр. 2069. Арк. 474 зв.

⁹ ЦДІАК Ф. 127. Оп. 1012. Спр. 1510. Арк. 560.